

КОНЦЕПЦІЯ Ф. ФРЬОБЕЛЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ОСВІТИ ВИХОВАТЕЛІВ ДЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У НІМЕЧЧИНІ (XIX СТ.)

Проаналізовано підходи до вирішення проблеми професійної підготовки вихователя дошкільного навчального закладу у Німеччині у XIX столітті. Розглянута концепція освіти Ф. Фрєобеля; визначено зміст та мету дошкільного виховання; розкрито зміст освіти майбутніх вихователів дошкільних закладів та охарактеризовано основні вимоги щодо професійної компетентності вихователів дошкільних навчальних закладів.

Ключові слова: дитячий садок; дошкільне виховання; концепція освіти Ф. Фрєобеля; професійна підготовка вихователя.

Вступ. Протягом багатьох років Фрідріх Вільгельм Фрєобель (1782-1852) – видатний представник німецької педагогіки першої половини XIX ст., працював над планами для нової всеохоплюючої освітньої системи для людей різних вікових категорій. До свого винаходу, а саме до дитячого садка, він звернувся лише пізніше, протягом свого життя все більше і більше займаючись питаннями виховання дітей раннього віку. Ці ідеї сягали набагато далі того, що практикувалися у тогочасних закладах для дошкільників, саме тому він відіграв помітну роль у розвитку теорії і практики дошкільного виховання. Свої погляди Ф. Фрєобель виклав у таких працях, як: «Виховання людини», «Виховання шляхом розвитку», «Педагогіка дитячого садка» та в інших статтях у періодичних виданнях.

Метою статті є аналіз основних положень концепції освіти Ф. Фрєобеля та її значення для подальшого розвитку освіти вихователів для дітей дошкільного віку у Німеччині.

Концепція освіти Ф. Фрєобеля. Педагогічна система Ф. Фрєобеля ґрунтується на засадах німецької ідеалістичної філософії (Шеллінг, Гегель, Фіхте та ін.). Наслідуючи Шеллінга, Ф. Фрєобель вважав, що закони розвитку природи і людини тотожні, і тому виховання повинно бути природовідповідним.

12 травня 1840 року, коли святкували 400-річний ювілей книгодрукування, Ф. Фрєобель представив проект свого плану для заснування та роботи «загального німецького дитячого садка». Цікавим є те, що Ф. Фрєобель роками шукав належну назву для свого «дитячого закладу для догляду та занять» у місті Бланкенбург, і став першим, хто у своєму проекті використав назву «дитячий садок» (Stumbrat J., 2008, s. 23). Ф. Фрєобель описував, що він мав на увазі, використовуючи це поняття, таким чином: «Як у саду, під захистом Бога та ретельним наглядом досвідченого, вдумливого садівника, у гармонії з природою, так і тут повинна зростати та виховуватися найблагородніша парость – люди, діти як зародки та члени людства, у гармонії з самими собою, Богом та природою» (Metzinger A., 1993,

s. 47-48). При цьому Ф. Фрєобель керувався ідеями та переконанням про те, що у дошкільному віці для розвитку дитини недостатньо тільки домашнього виховання. Навпаки, за Ф. Фрєобелем діти повинні були вже в ранньому віці отримувати досвід та вчитися досліджувати навколишній світ у колективі своїх однолітків: «Дитячий садок виник з прагнень Фрєобеля показати матерям, а пізніше й вихователькам, як його матеріал необхідно втілювати у спілкуванні з дитиною, щоб дитина, отримуючи духовний імпульс, вчилася вільно обходитися з ним» (Metzinger A., 1993, s. 47).

Заснований Ф. Фрєобелем виховний та освітній заклад призначений для трьох – шестирічних дітей, у багатьох відношеннях відрізнявся від цілей та методів відомих на той час шкіл для маленьких дітей та закладів з догляду. У дитячому садку діти повинні були мати багато простору для задоволення свого прагнення до діяльності. Найкращим для цього Ф. Фрєобель вважав різноманітні ігрові пропозиції, продумані за їх метою, засобами та методами. Таким чином він сподівався розширити та доповнити сімейне виховання (Deibler H.-H., 1973, s. 57). З самого початку Ф. Фрєобель поєднав з дитячим садком вимогу освіти для працюючих там вихователів, так званих дитячих садівниць, котрі повинні були «спостерігати та підтримувати зростання дитини» у цьому виховному закладі з новою концепцією.

Весь виховний процес Ф. Фрєобель розуміє як процес тривалого поступового розвитку і зміцнення таких інстинктів, як: релігійний; інстинкт спільності; інстинкт пізнання; інстинкт діяльності. Виховання, з точки зору Ф. Фрєобеля, в основному лише має слідувати за розвитком інстинктів, закладених в природі людини. Зазначимо, що під метою виховання Ф. Фрєобель розумів «всебічне поєднання життя», при цьому виховання базується на творчій діяльності, грі та роботі (Сыркіна О. Е., 1937, с. 29).

Він вважав, що розвиток дитячого прагнення до гри надає вирішальну можливість для підтримки процесу самовизначення. Для нього гра була «дзеркалом життя», в якому дитина символічно

зустрічалася зі світом і в самостійній діяльності взаємодіяла з оточенням. Основний дидактичний матеріал Ф. Фрєбеля, застосований ним для вільної творчої гри дитини в дитячому саду, відомий у педагогічній практиці під назвою «дарів Фрєбеля», складається із: 1) 6 кольорових м'ячів, обмотаних шерстю, пофарбованих в кольори веселки (червоний, жовтий, блакитний, помаранчевий, зелений і фіолетовий), які даються дитині ще на першому році його життя; 2) дерев'яних куль, циліндра і куба (отримуваних дитиною до кінця першого року); 3) куба, розділеного на 8 кубиків; 4) куба, розділеного на 8 продовгуватих брусків; 5) куба, розділеного на 27 кубиків, з них 21 цілих, 3 розділені на 6 призм і 3 розділені на 4 частини кожен, всього таким чином 39 геометричних тіл; 6) 27 цеглинок, з них 21 ціла, 3 розділені навпіл і 3 розділені вздовж, всього 33 геометричних тіла (ці предмети даються дитині у віці від 1 до 3 років). Далі дитина отримує для своєї гри палички, горох, насіння, камінчики, вигнуті металеві сірники (Сыркіна О. Е., 1937, с. 35).

Слід зауважити, що позитивною рисою Фрєбелівського матеріалу є те, що всі ці деталі (кубики, призми, цеглинки) дуже прості. У той же час вони дають дитині можливість споруджувати досить різноманітні споруди. У «дарах Фрєбеля» зібрана мінімальна кількість геометричних тіл, необхідних для дитячих споруд. Цінні якості дидактичного матеріалу Ф. Фрєбеля полягають в тому, що він сприяє творчим іграм дитини. «З усіх предметів дитячих ігор, – каже Ф. Фрєбель, – яким би не був їхній зовнішній вигляд, найбільше задоволення доставить дитині той, за допомогою якого він може створити і реалізувати найбільшу кількість образів, тобто зуміє викликати в собі найбільшу кількість живих образів і фантазій, що цілком задовольняють його уявлення...» (Сыркіна О. Е., 1937, с. 44). Тому Ф. Фрєбель протестує проти всіх тих іграшок, які не стимулюють дітей до творчої гри, так як такі іграшки вбивають силу творчої яви дитини.

Фрєбелівський матеріал ускладнюється у відповідній продуманій послідовності. Цілком чітко витримані в ньому також правильні методичні принципи послідовного переходу від простого і складного (від м'яча до бруска), конкретного до абстрактного (від тілесних форм до площинних, до лінії і точки).

Безсумнівно правильний також основний методичний принцип, що лежить в основі більшої частини «дарів Фрєбеля». Це – принцип переходу від цілого до частин і знову до цілого. Отже, матеріал Ф. Фрєбеля простий, систематично і поступово ускладнюється і, головне, дає можливість дитині творчо комбінувати його.

Зазначимо, що поряд з позитивними властивостями дидактичний матеріал Ф. Фрєбеля має і негативні сторони. Він обмежений геометричними тілами різної форми, тому не вичерпує проблеми дитячої іграшки та всіх можливостей творчої гри

дитини. Тому сучасні дитячі садки не можуть обмежуватися Фрєбелівським дидактичним матеріалом, а можуть застосовувати його як одного з видів будівельного матеріалу.

Першими учнями у місті Бланкенбург були виключно молоді чоловіки, котрим Ф. Фрєбель на спеціальних курсах протягом декількох місяців представляв свої ідеї щодо гри та засобів для роботи з дітьми та надавав освіту так званих «ведучих у гри», котрі пізніше «у якості педагогічних діячів демонстрували батькам дидактичні матеріали та нові розроблені ігри у їх безпосередньому виконанні з дітьми» (Metzinger A., 1993, s. 44-48).

Після заклик Ф. Фрєбеля у 1840 році жінки також стали приймати участь у отриманні освіти на наступних курсах у місті Бланкенбург (до 1844), у Кайльхау та Маріенталі (з 1849). Завдяки учасникам жіночої статті на курсах збільшилась кількість студентів, але не дивлячись на постійні об'яви у пресі, на курсах рідко збиралося більше шести учасників за один раз. Курс тривав у середньому шість місяців, в залежності від попередньої освіти учасників він міг скорочуватися або подовжуватися. Нижченаведений тижневий розклад 1842 року, написаний Ф. Фрєбелем демонструє, у якій послідовності відбувалося у той час навчання: 7 год. – участь у загальній ранковій годині закладу (служба); 7-8 год. – участь у релігійному занятті пана Міддендорфа у трьох різних класах, кожен день тижня; 8-9 год. – сніданок та вільний час; 9-10 год. – 4 рази на тиждень заняття з теми «Єство дитини та її розвиток», та за необхідністю догляд за дитиною та виховання. 2 рази на тиждень – співи; 10-11 год. – 4 рази на тиждень активні ігри та робота з дітьми під керівництвом Ф. Фрєбеля та участю Міддендорфа. 2 рази на тиждень заняття з теми «Єство дитини» і т.д., як вказано вище 4 рази з 9 до 10 год.; 11-12 год. – 6 разів на тиждень демонстрація та вивчення перших дитячих ігор з кінцівками та вправи на чуття; 12-13 год. – 4 рази на тиждень вивчення невеликих дитячих пісень і т.п., 2 рази на тиждень вільний час для самостійних занять; 13-14 год. – обід та вільний час; 14-15 год. – вільний час для самостійних занять; 15-16 год. – вивчення занять з дітьми, засобів для занять та ігор; 16-17 год. – прийом їжі та вільний час; 17-18 год. – ігри та заняття з дітьми; 18-19.30 год. – вільний час для самостійних занять; 19.30-20 год. – вечеря; 20-21 год. – участь у різьбі та інших заняттях старших дітей; 21 год. – закінчення дня на загальній службі» (Metzinger A., 1993, s. 49-50).

Очевидно, що розпорядок дня був по-різному спланований на різних курсах, тому що в іншому «Плані освітнього закладу для доглядальниць та виховательок» 1847 року Фрєбель передбачає для курсу, що триває 26 тижнів, дещо інший розклад (Fröbel F., 1966, s. 493). Цей курс робить наголос на такі заняття: релігія; спостереження зовнішніх виявів та розвитку дитини та дорослого, вивчення

ества та природи дитини, догляд та виховання; набуття правильного спілкування, розмови з дитиною, вивчення пісень; засвоєння засобів розвитку чуттів для розкриття душевного життя дитини; робота з предметами для ігор та розваг та засобами для розвиваючого виховання; засвоєння навичок дрібної моторики (Fröbel F., 1966, s. 496).

Освіта вихователів для дітей раннього віку, що походила з цієї відправної точки, приділяла велике значення високій загальній освідченості і тим самим особливому рівню духовних здібностей. Крім цього, майбутні спеціалісти повинні були «знати закони природи, мати основні знання з педагогіки та психології, вміти застосовувати їх у практичній, ігровій діяльності, бути досвідченими у спостереженні дитячого розвитку, а також бути методично та естетично вмілими та чутливими» (Fröbel F., 1966, s. 112).

Розвиток освітньої концепції Ф. Фрöбеля для вихователів необхідно аналізувати у тісному взаємозв'язку з відкриттям курсів для жінок. Зміст освіти належних «доглядальниць за дитинством» повинен був поруч з доглядом та вихованням дітей охоплювати також «жіноче» рукоділля, ведення домашніх справ, садівництво і т.п. Приймаючи за основу рукописний освітній план Ф. Фрöбеля з 1847 року, (Derschau D., 1976, s. 48), зазначимо, що в ньому міститься «гармонійне співвідношення педагогічно-психологічного самоаналізу, засвоєння цілої низки важливих для професійної роботи форм занять та навчання у спілкуванні з дітьми». Але цьому плану не вистачає конкретності, чіткої будови освітнього процесу стосовно його змісту. Отже, цей план слід розглядати як компроміс між освітою, якої бажав Ф. Фрöбель та освітою, що була на той час реально можливою, але все ж таки чітко помітне прагнення до тісного, щоденного поєднання теоретичного навчання та практичної діяльності.

На той час багато закладів для дітей дошкільного віку знаходились під керівництвом чоловіків, наприклад, у місті Вюрцбург (1836), у місті Аугсбург (Й. Г. Вірт, 1838) та у інших містах. Виникла офіційна дискусія про те, хто більш компетентний для керівництва закладом для дошкільників – чоловік чи жінка. Після того, як Ф. Фрöбель розробив докладний та детальний проект «дитячого садка», що був орієнтований на материнське обходження з дітьми, він майже виключно віддавав перевагу жінкам для роботи в дитячому садку. Вже наприкінці 1839 року у письмовому зверненні до княгині-матері Шварцбург-Рудольштадта він підкреслював велике значення жінки для раннього виховання людини: «Чим більше я зосереджуюся на догляді за маленькою дитиною, тим більше я розумію, що те, що є необхідним для раннього виховання людини, перше, що повинно відбутися для дитинства, у чому чоловік може приймати мінімальну участь, але не бути єдиною можливістю, – це материнська натура жінки, її мате-

ринська любов, що повинна підтримувати дитину» (Metzinger A., 1993, s. 52).

Ф. Фрöбель вбачав у вихователі дитячого садка педагогічного робітника із всеохоплюючою («всебічною») освітою, а також здібністю аналізувати власні знання та діяльність та переносити теоретичні надбання у практичне спілкування з дітьми. Хоча Ф. Фрöбель говорив про те, що вихователька мусить бути перед усім «матір'ю для дітей», саме він приділяв особливу увагу професійній педагогічній освіті виховательки дитячого садка. При цьому Фрöбель керувався думками про те, що виховательки «перед усім повинні самі познайомитися з материнським почуттям на прикладі матерів та бути сповненими цим почуттям» (Metzinger A., 1993, s. 53). Освіта вихователів повинна служити не тільки досягненню рівня кваліфікованого спеціаліста, але й втілювати ідею нової жіночої освіти. Фемінізація професії виховательки, пов'язана з цією освітньою тенденцією, ставала ще більш інтенсивною через те, що ця професія довгий час була однією з небагатьох можливостей для професійної емансипації жінки. До теперішнього часу виховання у дитячих садках Федеративної Республіки Німеччини виконується майже виключно жінками, і зараз існує думка про те, що робота в дитячому садку залишається «типово жіночою» діяльністю. Концепція Ф. Фрöбеля зробила важливий внесок у прагнення жінок того часу до емансипації та «значно вплинула на подальший розвиток дитячого садка та ідеалу освіти» (Derschau D., 1976, s. 45).

Досвід Ф. Фрöбеля в якості батька сиріт у містечку Бургдорф та в якості керівника повторних курсів дозволив йому прийти до висновку про те, «що шкільному вихованню не вистачає необхідного та правильного фундаменту, якщо не вдалося уважно розглянути та провести реформацію домашнього виховання. Необхідність зрощування знаючих матерів зайняла перше місце в його серці, і важливість раннього виховання здалася йому важливішою, ніж будь-коли». При цьому він прагнув перед усім через розуміння істинної виховної роботи у дитячих садках зростити все німецьке жіноцтво до їх «високої материнської професії» у сім'ї (Kiene M., 1964, s. 168). Дитячі садки повинні були стати для всіх жінок місцем, де можна спостерігати та засвоювати «дійсно правильний догляд за дітьми» (Metzinger A., 1993, s. 54-55).

Слід зазначити, що Ф. Фрöбель розумів свій дитячий садок не просто як відповідь на масове зубожіння свого часу, але як педагогічний захід для нового виховання, що відповідає потребам дитини. В свою чергу, педагогіка Ф. Фрöбеля виникла з його «зумовленої християнством натуральної філософії пізнього романтизму, що проходить через все його мислення та визначає як його розуміння природи, так і образ людини, та його органічний образ світу» (Kiene M., 1964, s. 168). Як «філософ-

педагог» він пов'язував свій практичний досвід та свої спостереження дітей із своїм світоглядом. Його зібрання народних віршів та пісень «Материнські та лагідні пісні» слідувало літературним течіям пізнього романтизму.

Висновки. Для Ф. Фрєбеля освіта виховательки дитячого садка, а також сам дитячий садок були невід'ємною складовою всеохоплюючої системи освіти та виховання. Ф. Фрєбель неодноразово підкреслював, що в кожній громаді поруч з церквою та школою повинен існувати дитячий садок, який він розглядав як найнижчу ступінь своєї загальної організації освіти для дітей до 6 року життя, та який громадськість повинна підтримувати так само, як і школу.

Заснувавши дитячий садок, Ф. Фрєбель створив новий заклад для виховання дітей дошкільного віку та одночасно з цим – концепцію професії виховательки дитячого садка, для якої була необхідна спеціальна освіта, саме тому він організував перші систематичні освітні курси для виховательок. Навіть якщо ці курси відвідували не так багато людей, вони все ж таки мали довготривалий вплив, тому що з'явилися виховательки, що служили цій справі і намагалися втілити ідеї Ф. Фрєбеля у своїх колах. Крім цього, Ф. Фрєбель сприяв заснуванню союзу батьків, союзу виховання та союзу жінок, котрі були ініціаторами та носіями перших дитячих садків та допомагали швидкому поширенню дитячих садків у всій Німеччині, а пізніше також і за кордоном.

Література

- Сыркіна О. Е.** Фрєбель и его система дошкольного воспитания / О. Е. Сыркіна // Дошкольное воспитание. – 1937. – № 3. – С. 29–44.
- Deibler H.-H.** Verschulter Kindergarten? Wege und Irrwege der heutigen Vorschulpädagogik / H.-H. Deibler. – 4 Aufl., Freiburg. – 1973. – s. 57.
- Derschau D.** Die Ausbildung für Kindergarten, Heimerziehung und Jugendarbeit an den Fachschulen / D. von Derschau // Fachakademien für Sozialpädagogik – Entwicklung, Bestandsaufnahme, Reformvorschläge, Gersthofen. – 1976. – S. 37.
- Fröbel F.** Gesammelte pädagogische Schriften, hg. v. Lange, W., 2 Abt.: Friedrich Fröbel als Begründer der Kindergärten, Berlin 1863 / (Faksimiledruck) Osnabrück. – 1966. – S. 112, 493-496.
- Kiene M.** Das Kind im Kindergarten / M. Kiene. – Freiburg. – 1964. – S. 168.
- Metzinger A.** Zur Geschichte der Erzieherausbildung: Quellen-Konzeptionen-Impulse-Innovationen / Adalbert Metzinger. – Frankfurt am Main; Berlin; New York; Paris; Wien: Lang. – 1993. – S. 39-45.
- Stumbrat J.** Lernfeldorientierung in der Ausbildung von Erzieherinnen und Erziehern. Ein didaktisches Konzept für die Entwicklung beruflicher Identität und professioneller Perspektiven / J. Stumbrat. – Hamburg: Diploma Verlag GmbH, 2008. – s. 23.

References

- Syrkina, O. E.** (1937). Froebel and his system of preschool education Doshkol'noe vospitanie, 3, 29-44. (in Russian).
- Deibler, H.-H.** (1973). Verschulter Kindergarten? Wege und Irrwege der heutigen Vorschulpädagogik, 4 Aufl., Freiburg, S. 57. (in German).
- Derschau, D. Von** (1976). Die Ausbildung für Kindergarten, Heimerziehung und Jugendarbeit an den Fachschulen/Fachakademien für Sozialpädagogik – Entwicklung, Bestandsaufnahme, Reformvorschläge, Gersthofen, S. 48. (in German).
- Fröbel, F.** (1966). Gesammelte pädagogische Schriften, hg. v. Lange, W., 2 Abt.: Friedrich Fröbel als Begründer der Kindergärten, Berlin 1863 / (Faksimiledruck) Osnabrück, S. 493. (in German).
- Keine, M.** (1964). Das Kind im Kindergarten, Freiburg, S. 168. (in German).
- Stumbrat, J.** (2008). Lernfeldorientierung in der Ausbildung von Erzieherinnen und Erziehern. Ein didaktisches Konzept für die Entwicklung beruflicher Identität und professioneller Perspektiven, Hamburg, Diploma Verlag GmbH, S. 23. (in German).
- Metzinger, A.** (1993). Zur Geschichte der Erzieherausbildung: Quellen-Konzeptionen-Impulse-Innovationen / Adalbert Metzinger.- Frankfurt am Main; Berlin; New York; Paris; Wien: Lang, S. 39-45. (in German).

Л. В. Литвин

КОНЦЕПЦИЯ Ф. ФРЕБЕЛЯ И ЕЕ ВЛИЯНИЕ НА РАЗВИТИЕ ОБРАЗОВАНИЯ ВОСПИТАТЕЛЕЙ ДЛЯ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА В ГЕРМАНИИ (XIX в.)

Проанализировано подходы к решению проблемы профессиональной подготовки воспитателя дошкольного учебного заведения в Германии в XIX столетии. Рассмотрена концепция образования Ф. Фрєбеля; определены содержание и цель дошкольного воспитания; раскрыто содержание образования будущих воспитателей дошкольных учреждений; охарактеризованы основные требования к профессиональной компетентности воспитателей дошкольных учебных заведений.

Ключевые слова: детский сад; дошкольное воспитание; концепция образования Ф. Фрєбеля; профессиональная подготовка воспитателя.

L. Litvin

CONCEPT OF F. FROBEL' AND ITS IMPACT ON THE DEVELOPMENT OF EDUCATION OF KINDERGARTEN TEACHERS FOR PRESCHOOL CHILDREN IN GERMANY (XIXC.)

The paper analyzes approaches to solve the problem of training kindergarten teachers in Germany in the nineteenth century.

The concept of education F. Frobel is considered, which made an important contributions to the desire of women of the time to the emancipation and greatly influenced the subsequent development of the kindergarten and the ideal of education. It's been defined the content and purpose of early childhood education as a long process of gradual development and strengthening of such instincts as religious, community instinct, knowledge instinct, the instinct of activity, described by F. Frobel. It's based in training and education facility designed for three- and six-year-old children, which was in many ways different from the goals and methods known at schools for young children and schools of nursing of the time.

Here is explained the content of the education of future teachers of pre-school institutions and major components of F. Frobel's didactic material, used by him to free creative play of a child in kindergarten. It's known in teaching practice under the name of «Frobel's gifts». The article describes the basic requirements for the professional competence of teachers of pre-school education, which by F. Frobel should have comprehensive («comprehensive») education, as well as the ability to analyze their own knowledge and activities and transfer theoretical achievements in the practice of communicating with children.

Keywords: F. Frobel education concept; kindergarten; pre-school education; vocational training counselor.

Рецензенти

Сисоєва С.О. – д. пед. н., проф., чл.-кор. НАПН України,
Побірченко Н. А. – д. психол. н., проф.

Стаття надійшла до редакції 01.04.2014

УДК 378.1:61

Л. Г. Логуш

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Висвітлено історичну аргументацію та мету створення триплету «Міжнародні стандарти медичної освіти» 2003 р. Розглянуто особливості переорієнтації та реформування медичної освіти. Акцентовано увагу на тому, що міжнародні стандарти розглядаються як засіб впливу на якість європейської освіти. Дані Стандарти служать критерієм не тільки для проведення змін і реформування системи медичної освіти, а також являються прикладом для розробки навчальних програм у медичних вузах різних країн світу.

Ключові слова: Всесвітня федерація медичної освіти; медична освіта; міжнародні стандарти; потреби суспільства; якість знань.

Актуальність проблеми. Проблеми в медичній освіті наростали поступово, критика незадоволених ставала все більшою. В світі розпочались процеси інтернаціоналізації. Великого поширення в світі набувала міграція як студентів так і лікарів. На рівень освіти впливало багато чинників: економічний стан країн, традиції, матеріальна база та розвиток науки. Таким чином виникла необхідність змінюватись разом з суспільством. Світова спільнота медиків та науковців довгий період часу проводила опитування, дослідження та аналіз стану медицини в цілому і дійшли висновку про те, що реформи необхідні, тому що очікування та потреби суспільства змінюються, новітні наукові знання та інформаційні технології запроваджуються, а це засвідчує те, що необхідна постійна професійна співпраця та вдосконалення своїх знань впродовж всього життя (WHO. Priorities at the Interface of Health Care, Medical Practice and Medical Education, 1994).

Мета роботи: дослідити роботу Всесвітньої федерації медичної освіти (ВФМО) в контексті інтернаціоналізації і розвитку медичної освіти. Розкрити питання та цілі, які висвітлюються в триплеті стандартів «Міжнародні стандарти медичної освіти».

Всесвітня федерація медичної освіти (WFME) – міжнародна організація, основною метою якої є підвищення якості медичної освіти та підготовки лікарів на всіх рівнях, вона представляє усі медичні навчальні заклади та вживає заходів щодо підтримки найвищих наукових та етичних стандартів у медичній освіті. Ще у 1984 році ВФМО почала роботу над реформуванням медичної освіти, запропонувавши «Міжнародну програму співробітництва з переорієнтації медичної освіти», яка знайшла своє відображення в Единбурзькій декларації, а також в рекомендаціях Всесвітнього саміту з медичної освіти (1993), відображені в